

BULUNAN ALTIN MADENLERİ İŞLETİLEMEZSE KİMSE MADEN SEKTÖRÜNE YATIRIM YAPMAZ

Soru: Medyada altın madenciliği ile ilgili çıkan haberler gerçeği ne ölçüde yansıtıyor?

Türkiye Altın Madencilerinin ilgisini çekmektedir. Son yıllarda, basınımızda, altın madenciliği aleyhine olumsuz kamuoyu oluşturulmaya çalışılmaktadır. Hatta, gazetelerde çıkan haberler Dokuz Eylül Üniversitesi İletişim Fakültesi'nin dikkatini çekmiş ve bir grup doktora öğrencisiyle bir araştırma yapılmıştır. Sonuçta, medyada yer alan haberlerin gündeme getiriliş şekli ve yöntemleri dikkate alındığında, olumsuz mesajların yüzde 100'üne yakınının politik taraftan geldiği görülmüştür. Olumlu mesajların %30'u şirket yetkililerinden, %70'iye bilim çevrelerinden kaynaklanmaktadır. Bu araştırma sonucunda, medyanın politik amaçlı olumsuz haberlere karşın bilim çevrelerinin olumlu görüşlerini dile getirmekte aynı hassasiyeti göstermediği ortaya çıkmıştır.

Dr. Müh. Vedat OYGÜR

Medyada yer alan haberleri incelediğimizde, ne yazık ki çoğunun gerçeği yansıtmadığını görüyoruz. Böylece, tek yönlü mesajlarla yanlış ve maksatlı bilgilendirilmiş bir kamuoyu oluşturulmuştur. Kendimizi

bir an altın madenciliği yapılacak yöre halkının yerine koyarsak, bu konudaki teknik bilgilerden yoksun olacağımız için başımıza bir felaket geleceği korkusuyla yaşamamızın kaçınılmaz olduğunu görürüz. Bu çarpık işleyen iletişim sürecinde en büyük sorumluluk, yöre halkıyla sağlıklı ve doğrudan diyalog kurmayan kamu kurumlarına düşmektedir. O yörelerde yaşayan vatandaşlarımızın gazetelerde çıkan görüşleri de Devlet'in bugüne kadar kendilerini bilgilendirmediği, konuya sahip çıkmadığı ve meydanı boş bıraktığı şeklinde olmuştur. Devletin, kendilerine güvence vermesini beklediklerini belirtmişlerdir.

Soru: Altın Madenciliği sadece ıssız yerlerde ve geri kalmış ülkelerde mi yapılıyor?

Dünya altın üretiminin %60'ı dört sanayileşmiş ülke ABD, Kanada, Avustralya ve Güney Afrika tarafından yapılmaktadır. Bunların ardından BDT, Çin, Rusya Federasyonu, Brezilya ve Papua Yeni Gine gelmektedir. Çin, büyük bir gelişme göstererek, son on yılda altın üretimini sıfırdan 160 tona çıkartmıştır.

Altın madenciliğinin sadece ıssız çöllerde veya geri Madencilik Bülteni Mayıs '97

kalmış yörelerde yapıldığı sık sık yazılmaktadır. Fransa'da Rouez kentindeki Sarthe madeni ve Limoges kenti Leonard kasabesindeki Le-Bourneix madeni, İspanya'da Sevilla kentindeki Rio Tinto madeni, Yeni Zelanda'da Waihi kasabesindeki Martha Hill madeni, Kanada'nın Ontario eyaletinde Kirkland kentindeki Macassa, Malartic kentindeki East Malartic ve Les Terrains Aurifers, Virginiatown'daki Kerr Addison ile Quebec eyaletinde Val D'Or kentindeki Sigma altın madenleri yerleşim yerlerinin içerisinde veya hemen yakınındaki sayısız örneklerden bazılarıdır.

Soru: Bu güne kadar siyanürleme yöntemiyle çalışan madenlerde ölümlerle sonuçlanan bir olay yaşanmış mıdır?

Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) tarafından yayımlanan 1996 tarihli rapora göre bugüne kadar çeşitli maden türlerine ait beş atık barajı kazası olmuştur. Omai (Guyana), Stava (İtalya), Jinduicheng (Çin), Placer (Filipinler) ve Harmony (Güney Afrika). Söz konusu rapora göre bu kazaların hepsi de baraj inşaatındaki mühendislik hatalarından dolayı su hareketleri sonucu olmuştur.

Madencilik Bülteni Mayıs '97

Avrupa ülkeleri İse yaklaşık yılda 24 ton üretimle son sıralarda yer almaktadır. Avrupa Birliği üyesi Fransa, İspanya, Portekiz'de siyanürleme yöntemiyle altın üretilmektedir. Yunanistan'daysa, Ege Denizi kıyısında Haldiki Yarımadasındaki Kassandra madeni son üretim istatistiklerinde yer almaktadır. En son Midilli adasında yeni bir altın yatağı bulunmuştur. Avrupa Birliği dışındaki ülkelere İsveç, Finlandiya ve Yugoslavya'da da altın üretimi yapılmaktadır. Ayrıca Romanya ve Bulgaristan'da kayıtlara geçmemiş üretim vardır. Almanya'daysa altın yatağı olmadığından (yasaklanmasının söz konusu olması bir yana) üretim yapılmamaktadır.

Omai'de 1995'de vuku bulan kazada, baraj gövdesindeki patlama sonucunda 100 saat boyunca 25-30 mg/lit siyanür içeren 3.2 milyon metre küp çamur dereye karışmıştır. Yapılan ölçümlerde siyanür konsantrasyonunun 0.15 mg/litreyi aşmadığı görülmüştür. Derede ölen balıkların ise zehirlenmeden değil de çamurun solungaçlarını tıkamasından ileri geldiği rapor edilmiştir.

Mineral Policy Center (1989) ve Prof.Dr.F.Korte (1995), bugüne kadar siyanürleme yöntemiyle çalışan altın madenlerinde ölümlerle sonuçlanan bir kaza olmadığını belirtmişlerdir.

Soru: Bergama Ovacık'ta Eurogold tarafından işletilecek altın madeninde denetim ve izleme nasıl olacak?

Bergama-Ovacık projesinde, konuyla yakından ilgili bakanlıklarımızda maden işletmeciliği, çevre, sağlık, orman, tarım ve tesis inşası açısından incelendikten sonra gerekli izinler verilmiştir. Bu incelemeler sırasında, çeşitli bakanlıklardaki uzmanlar, dünya altın madenciliğinde uygulanmakta olan yöntemleri ve teknikleri dikkate alarak ülkemiz için en uygun teknolojilerin uygulanmasına karar vermişlerdir. Bundan sonraki adım madenciliğin

başlaması ve bu faaliyetler sırasında çalışmaların kontrolüdür.

Atık havuzunun projesi, bölgedeki deprem katsayıları dikkate alınarak dizayn edilmiş ve DSİ tarafından onaylanmıştır. Havuzun depolama kapasitesi, yıllık yağış ortalamaları incelenerek en yüksek yağış miktarına göre hesaplanmıştır. Havuz çevresinde açılacak kuyulardan alınan su örnekleri vasıtasıyla yeraltısuyna karışma olup olmadığı sürekli kontrol edilecektir. Faaliyetler sırasında, devamlı olarak toz ve gürültü ölçümü yapılarak belirlenen sınırları aşmaması sağlanacaktır. Belirli bir müddet sonra, bu depolanmış malzemenin üzeri kapatılacak ve ağaçlandırılacaktır. Şirket, kesilen ağaçlar yerine, yörenin iklim ve toprağına uygun bir meyva ağacı ormanı oluşturacaktır.

İzmir Vali Yardımcısının başkanlığında bir mahalli izleme ve denetleme komisyonu kurulmuştur. Komisyonunda Orman, DSİ, Köy Hizmetleri, MTA, Meteoroloji bölge müdürlükleri, Çevre, Tarım, Sağlık, Bayındırlık ve İskan İl müdürlükleri ve üniversite yetkilileri görev yapmaktadır. Çevre Kanunu esas alınarak hazırlanan tüzüğe göre çalışmalarını yürüten Komisyon, işletmeyi kapatma da dahil

olmak üzere her türlü yetkiye haizdir.

Soru: Ülkemizin altın rezervleri açısından zengin bir potansiyele sahip olduğunu söyleyebilir miyiz?

İşletilebilecek altın rezervimizin 1995 yılında 40 ton ve 1996'da 75 ton, bugün ulaşılan rezervin ise 100 ton olduğu dikkate alınır, mevcut madenlerimizin işletmeye alınmasıyla bu miktarın çok daha yükselebileceği kolaylıkla tahmin edilebilir. Yurdumuz özellikle Batı Anadolu ve Doğu Karadeniz, dünyanın en önemli altın üretimi yapılan bölgeleriyle jeolojik yapısı itibarıyla büyük bir benzerlik arz etmektedir. Anadolu madencilik tarihinde önemli bir yeri olan antik altın işletmelerini bu jeolojik elverişlilik ile birleştirdiğimizde ülkemiz altın madenciliği açısından gerçekten çekici bir hale gelmektedir. Bu bakımlardan, Anadolumuz altın oluşumu için elverişli görülür ve bütün dünyada altın madencilerinin yoğun ilgisini çekmektedir.

Ülkemizde, altın cevherleşmelerine yönelik modern maden yatağı modellerine dayandırılmış aramalar son on yıldır sürdürülmektedir. Bilgi birikimimizin genişletilebilmesi ve daha geçerli ve sağlıklı arama ilkelerinin be-

lirlenebilmesi, bilinen yatakların işletilmesiyle elde edilecek veriler yardımıyla varsayımların doğrulanmasına bağlıdır.

Maden aramacılığı genelde büyük sermaye ve uzun bir hazırlık süresini gerektirmektedir. Bu tür yatırımlarda ayrıca risk faktörünün de yüksek olması nedeniyle yabancı sermayeli şirketler dışında, özel yerli şirketler bu yatırımı göze alamamaktadır.

Aramaların başarılı sonuçlanması için, aranan maden yatağıyla ilgili bir benzeşim modelinin kurulması gerekmektedir. Model olarak seçilen ve jeolojik özellikleri bilinen maden yatakları, arama yapılacak yörenin jeolojik özellikleriyle karşılaştırılmakta ve saptanan hedef sahalar için arama yöntemleri ve ilkeleri belirlenmektedir. Bu hazırlık döneminde zaman ve para israfının önlenmesi için, MTA'nın metalojenik havzalara yönelik olarak yürüttüğü çalışmalar sonucunda elde ettiği temel jeoloji ve jeokimya verileri yayımlanmakta ve madenciler ile araştırmacıların kullanımına sunulmaktadır. Bugün işletilmek üzere gündeme gelmiş olan altın madenlerinin aranmasında, MTA'nın bu tür altyapı verileri kullanılmıştır.

Madencilik Bülteni Mayıs '97